

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek

A vizsgafeladat időtartama: 20 perc (felkészülési idő: 10 perc, válaszadási idő: 10 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%

A 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételeit az 1745-16/2014 számon kiadom.

Jóváhagyta:

**Nyitrai Imre
helyettes államtitkár**

2014

NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET

Érvényes: 2014.10.15-től

Szakképesítés: 53 810 02 Mozcáássérültet segítő kutya kiképzője
szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

A vizsgafeladat ismertetése:

A szóbeli központilag összeállított vizsga kérdései a 10539-12 azonosító számú szakmai követelménymodulban megfogalmazott követelmények alapján készült.

A tételék megválaszolásához az írásbeli felkészülés eszközein (papír, írószer) kívül segédeszközök nem használhatók.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V. 28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

1. Adja meg a fogyatékoság értelmezését, ismertesse a funkcióképesség, fogyatékoság és egészség fogalmát!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozcáássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

2. Ismertesse a fogyatékoság osztályozására alkalmazott nemzetközi szabványrendszert különös tekintettel arra, milyen módon tükrözi a szakmai szemléletváltást!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

3. Mi az állapotfelmérés jelentősége, és melyek az erre a célra hatékonyan alkalmazható jelentősebb módszerek?

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője
szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

4. Értelmezze a rehabilitáció fogalmát és példákon keresztül ismertesse a célját!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője
szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

5. Ismertesse a rehabilitáció folyamatát, különböző fajtáit, valamint ezek összekapcsolódását!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

6. Mit értünk szociális rehabilitáción, és melyek a szociális rehabilitáció sikerességének alapfeltételei?

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

7. Ismertesse a rehabilitáció megvalósulásának helyszíneit, szolgáltatási sajátosságait!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője
szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

8. Mutassa be az idegrendszer főbb betegségeit, sérüléseit és rehabilitációjuk jellegzetességeit!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője
szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

9. Melyek a gyermekek rehabilitációjának sajátosságai, milyen főbb szempontok mentén különbözik a felnőttek rehabilitációjától?

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

10. Ismertesse a főbb fogyatékosági típusokat, az ezekkel élők alapvető képességeit és korlátait, és hogy ezek miként befolyásolják a kutyával való összeszoktatás folyamatát!

11. Ismertesse a mozgáskorlátozottak rehabilitációjának sajátosságait! Jellemezze a mozgássérültek esetében alkalmazható specifikus terápiás eljárásokat, és a segítőkutya szerepét a rehabilitációs folyamatban!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője
szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

12. Ismertesse a látássérültek rehabilitációjának sajátosságait, különös tekintettel a vakvezető kutya alkalmazását befolyásoló szempontokra!

13. Ismertesse a hallássérülés típusait és a siketek által használt kommunikációs csatornákat! Magyarázza el, milyen módon befolyásolhatják a gazdajelöltek eltérő képességei a hangjelző kutya alkalmazását!

14. Írja le az epilepszia keletkezési mechanizmusát, típusait, a főbb kezelési módszereket, és az epilepsziás betegek gondozási folyamatát! Jellemezze az epilepszia személyiségre, életvitelre gyakorolt hatásait, és beszéljen a rohamjelző kutya epilepsziás ember életében betöltött szerepéről!

15. Határozza meg az autizmus fogalmát, megjelenési formáit, írja le, mely funkciókat érinti, és mutassa be a fejlesztési lehetőségeket!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

16. Mutassa be a legjellemzőbb olyan betegségeket, állapotokat, amelyek esetén indokolt a személyi segítő kutyák alkalmazása! Példákon keresztül magyarázza el, mely esetben milyen konkrét segítséget nyújthat a kutya!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

17. Ismertesse a halmozott fogyatékoság jellemző típusait és rehabilitációját, valamint a segítőkutya alkalmazásának lehetőségeit!

18. Milyen főbb szempontokat kell figyelembe venni a segítőkutyaért jelentkezők alkalmasságának megítélése és a kutyával való összeszoktatás specifikumainak kidolgozása során?

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

19. Magyarazza el, hogyan lehet biztosítani, hogy ideális munkastílus alakuljon ki a segítőkutya alkalmazását tanuló, különböző sérüléstípustól szenvedő kliens és a kiképző között!

Szakképesítés: 53 810 02 Mozgássérültet segítő kutya kiképzője

szakképesítés-ráépülés Szóbeli vizsgatevékenység.

A vizsgafeladat megnevezése: Segítő kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek (10539-12).

20. Mutassa be a magyar fogyatékosokat érintő jogi és társadalmi környezetet!

1. Adja meg a fogyatékoság értelmezését, ismertesse a funkcióképesség, fogyatékoság és egészség fogalmát!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A fogyatékoság és az egészség meghatározása, egymástól való elválaszthatóságuk kérdése
Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által megfogalmazott egészségfelfogás fejlődése,

túllépés a fogyatékoságon, mint gyűjtőfogalmon

A hazai szakirodalomban megjelenő fogyatékoságértelmezések és ezek összevetése a nemzetközi felfogás változásával

A régebbi értelmezés kibővülése: az érintettek személyisége, a társadalmi elvárások/támogatás szerepe

Három, fokozatilag és tartalmilag eltérő fogalom megkülönböztetése:

- betegség (élettani: sérülés, károsodás),
- fogyatékoság/funkciózavar (képességek szintjén),
- akadályozottság/hátrány (társadalmi szinten).

Szemléletbeli változás: a károsodás és a társadalmi részvétel közötti kölcsönhatások hangsúlyozása

2. Ismertesse a fogyatékoság osztályozására alkalmazott nemzetközi szabványrendszert különös tekintettel arra, milyen módon tükrözi a szakmai szemléletváltást!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Az FNO osztályozási rendszer általános célkitűzései

Az egységes szabványok szükségességének indoklása

A fogyatékoság értelmezés változásának folyamata: „A károsodások, fogyatékoságok és rokkantság nemzetközi osztályozása” címmel jelzett megközelítésmód átalakulása: „A funkcióképesség, fogyatékoság és egészség nemzetközi osztályozása”

Az osztályozási rendszer négy összetevője

Az egészség és az egészséghez kapcsolódó állapotok, jóllét összetevői és minősítése

Az FNO kritikája, illetve a továbblépés lehetőségei

Az FNO hazai alkalmazása a gyakorlatban

3. Mi az állapotfelmérés jelentősége, és melyek az erre a célra hatékonyan alkalmazható jelentősebb módszerek?

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A funkcióképesség, illetve a fogyatékoság FNO irányelvei szerinti felmérése az emberi élet három dimenziójában

A felmérések eltérő céljai és módszerei (példákkal), a rehabilitációs terv

A testi funkciók, testi struktúrák, tevékenységek és részvétel kategóriák értelmezése

Károsodást, fogyatékoságot mérő skálák

A „kontextuális tényezők” bemutatása, a környezeti és személyes tényezők elkülönítése

A szakterületi kompetenciák összehangolása

A testi funkciók felmérésének gyakorlata Magyarországon

4. Értelmezze a rehabilitáció fogalmát és példákon keresztül ismertesse a célját!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A betegség gyógyítása vs. az egész ember

A rehabilitáció különféle meghatározásai; a modern szemléletmód

A rehabilitáció és habilitáció közti különbség

Milyen keretek között megjelenő aktivitás tekinthető rehabilitációnak?

Milyen szakterületek bekapcsolódása lehet indokolt? A rehabilitációs team tagjai

Milyen típusú, mértékű segítség tekinthető rehabilitációnak (példák, ellenpéldák)?

5. Ismertesse a rehabilitáció folyamatát, különböző fajtáit, valamint ezek összekapcsolódását!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A rehabilitáció különféle meghatározásai; a modern szemléletmód

A rehabilitáció fajtái:

- Orvosi rehabilitáció (segítő - kliens kapcsolat)
- Jogi rehabilitáció (pl. munkához való jog)
- (Gyógy)pedagógiai rehabilitáció (a társadalom nevelése is feladat – Bárczy Gusztáv munkássága)
- Szociális rehabilitáció (a közösségbe történő tényleges beilleszkedés folyamata, feltételei)
- Foglalkozási rehabilitáció (megváltozott munkaképesség)
- Egyénre adaptált rehabilitáció

A különböző rehabilitációs folyamatok eltérő irányultsága: fogyatékos személy, illetve a környezet

A rehabilitáció eredményességének értékelése, kimeneti jellemzők

6. Mit értünk szociális rehabilitáción, és melyek a szociális rehabilitáció sikerességének alapfeltételei?

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A rehabilitáció meghatározása és fajtái

A szociális rehabilitáció fogalma, célja

A rehabilitáció, mint összetársadalmi tevékenység

A szociális beilleszkedés feltételei: megfelelő társas kapcsolatok, viszonylagos anyagi önállóság

Önállóság/függőség, egyenrangúság, képességekhez mért tevékenységek és elvárások, beilleszkedés/befogadás, alkalmazkodóképesség, speciális képzés vs. izoláció

A szociálpolitika és szociális támogatások szerepe a rehabilitációs folyamatban

A környezet előítéletektől mentes nevelésének fő szempontjai

7. Ismertesse a rehabilitáció megvalósulásának helyszíneit, szolgáltatási sajátosságait!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Ugyanazon fogyatékoság is többféleképpen rehabilitálható - Individuális sajátosságok

A rehabilitációs ellátó helyre vonatkozó kívánalmak (ellátási csomag, szint, helyszín és várható időtartam)

Orvosi rehabilitáció színterei: kórház, orvosi rehabilitációs intézetek, átmeneti létesítmények, gyógyfürdők

Munkaterápia, védő munkahely és a védő környezettel párosított védő munkahelyek fogalma

Egészségügy - különböző orvosi szakok kooperatív erőfeszítései

Fizikai, mentális, szociális és mesterségbeli alkalmasság helyreállítása, produktívan életre való képesség

Oktatás, nevelés: pedagógiai rehabilitáció - oktató rendszer, a társadalom nevelése

Gyógypedagógiai rehabilitáció: munkaképesség segítése, társadalmi beilleszkedés támogatása.

Vállalati szinten: foglalkoztatási rehabilitáció - megváltozott munkaképességű személyek alkalmasságuknak megfelelő munkába helyezése

Önkormányzati szinten: megváltozott munkaképességű egyénekről való gondoskodás - állapotának megfelelő munkakör biztosítása - annak hiányában járadék megállapítása (átmeneti járadék, rendszeres szociális járadék).

Karitatív, egyházi intézmények: érzelmi támasz illetve terápia

8. Mutassa be az idegrendszer főbb betegségeit, sérüléseit és rehabilitációjuk jellegzetességeit!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A mozgás idegi szabályozása, akaratlagos és reflexes mozgásszabályozás

Veleszületett és szerzett károsodások

Neurotraumatológiai rehabilitáció: traumás agysérülések és gerincvelő-sérülés

Az izomtónus szabályozása és zavarai, spasticitás

Centrális és perifériális bénulás

Krónikus/progresszív mozgásszervi betegségek, arthritisek

Neurológiai betegségekhez társuló kognitív funkciózavarok, a kommunikáció zavarai, afáziák

Megőrzött funkciók, önállóság, képességek segédeszközök használatára

Rehabilitációs konzílium:

- a rehabilitáció szükségességének megvitatása
- orvosi vizsgálat, állapotfelmérés, károsodást mérő skálák, funkcionális felmérés/skálák
- rehabilitációs terv

A központi idegrendszeri mozgászavarok rehabilitációjának stratégiája: gyógyszeres kezelés, ortézisek, mozgásterápiák (pl. lovasterápia)

A rehabilitáció team-munka (beteg, család, környezet, orvos, nővér, mozgásterapeuta, pszichológus, neuropszichológus, szociális munkás, speciális terapeuták)

9. Melyek a gyermekek rehabilitációjának sajátosságai, milyen főbb szempontok mentén különbözik a felnőttek rehabilitációjától?

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A rehabilitáció és rehabilitáció fogalma (Bárczy Gusztáv)

A korai felismerés fontossága

A fogyatékos, akadályozott kisgyermek (<3 év) életre való felkészítése, szociális integrálása

Főbb kórokok: genetikai rendellenesség, oxigénhiány, vérzés, agyi gyulladás

Az FNO kategóriáinak alkalmazhatósága gyerekek esetében (a 2007-es Gyermekek- és Ifjúsági változat)

Gyermekkori cerebrális paresis szindrómacsoport, spasticitás, ataxia, rigiditás

Neuromusculáris betegségek

Gyerekkori epilepszia

Az elkülönített és integrált nevelés előnyei és hátrányai, döntési szempontok

Komplex rehabilitáció, team-munka (szülők szerepe)

Speciális intézmények, iskolai rehabilitáció

10. Ismertesse a főbb fogyatékosági típusokat, az ezekkel élők alapvető képességeit és korlátait, és hogy ezek miként befolyásolják a kutyával való összeszoktatás folyamatát!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Fogyatékoság, betegség, károsodás, funkciózavar

Testi struktúrák károsodása, pszichofizikai teljesítmény akadályozottsága, társadalmi életben való részvétel korlátozódása

Érzékszervi fogyatékoságok, mozgásszervi fogyatékoságok, pervazív fejlődési zavarok

Vakok és gyengénlátók: maradványlátás, tájékozódás és közlekedés

Siketek, nagyothallók: jelelés, szájról olvasás, maradványhallás, implantáció

Mozgáskorlátozottak: segédeszköz-használat, mozgás- és beszédképességhez igazított technikák

Epilepszia: típusai, járulékos értelmi fogyatékoság, pszichés következmények

Pszichés zavarok, intellektuális fogyatékosággal élők, értelmi fogyatékoság

Halmozott fogyatékoságok, valamint az életkor szerepe az alkalmasság megítélésénél és a kutyák felkészítésében

11. Ismertesse a mozgáskorlátozottak rehabilitációjának sajátosságait! Jellemezze a mozgássérültek esetében alkalmazható specifikus terápiás eljárásokat, és a segítőkutya szerepét a rehabilitációs folyamatban!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása, funkciózavara; jelentős, maradandó mozgásos akadályozottság

A rehabilitáció hármas célja: fizikai helyreállítás (orvosi tevékenység), lelki egyensúly megteremtése, szociális és szakmai segítségnyújtás

Intézményi környezet

A mozgássérültek rehabilitációjának folyamata a hazai gyakorlatban: kórházi kezelés, utókezelő osztály, speciális intézet, gondozás

Munkaterápia: azon sérült funkciók helyreállítását célozza meg, amelyek miatt a mozgáskorlátozottság kialakult, elősegíti a társadalmi beilleszkedést, elfoglaltságot biztosít, növeli a fizikai teljesítő képességet

Állatterápiák jelentősége: kiegészítő terápiák (pl. gyógylovaglás)

A mozgássérült-segítő kutya alkalmazásának előnyei és korlátai az életkor függvényében, valamint specifikumai a veleszületett és szerzett akadályozottság esetében

12. Ismertesse a látássérültek rehabilitációjának sajátosságait, különös tekintettel a vakvezető kutya alkalmazását befolyásoló szempontokra!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Látássérült: látásélesség (gyengénlátás, aliglátás, vakság), látótér, kontrasztérzékenység

Látásmaradvány, funkcionális szemlélet, szubjektív megítélés

Tájékozódás és közlekedés, bothasználat

A veleszületett és a felnőttkorban szerzett látássérülés sajátosságai

Alternatív kommunikációs csatornák, Braille írás, számítógép-használat

A látássérült emberek helyzetének átélése: szimulációs módszer

A vakvezető kutyák alkalmazásának lehetősége, mint rehabilitációs eszköz. Főbb kritériumok (pl. életkor, mozgásfélelem, tájékozódás)

13. Ismertesse a hallássérülés típusait és a siketek által használt kommunikációs csatornákat! Magyarázza el, milyen módon befolyásolhatják a gazdajelöltek eltérő képességei a hangjelző kutya alkalmazását!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Hallássérült, siket, nagyothalló

Hallásküszöb, maradványhallás, implantációk

Hallókészülékek típusai, szerepük a kommunikáció elősegítésében, hátrányok/korlátok

Jelelés és szájról olvasás

A hallássérüléssel összefüggő beszédkésztségbeli fogyatékoság

A nonverbális kommunikáció lehetőségei

Szociális elszigetelődés, pszichés hatások

A hallássérült emberek helyzetének átélése: szimulációs módszer

Az artikuláció, intonáció és hangerő tudatos szabályozhatósága a kutyával való vokális kommunikáció során

14. Írja le az epilepszia keletkezési mechanizmusát, típusait, a főbb kezelési módszereket, és az epilepsziás betegek gondozási folyamatát! Jellemezze az epilepszia személyiségre, életvitelre gyakorolt hatásait, és beszéljen a rohamjelző kutya epilepsziás ember életében betöltött szerepéről!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Veleszületett és szerzett formák, idiopátiás és tüneti epilepszia

Fokális és generalizált epilepszia

Az életkor jelentősége, gyermekkori epilepszia

Agyi károsodással való társulás

Gyógyszerelés hatása a viselkedésre és kognitív funkciókra

Rohamok típusai: alkalmi rohamok, absence és a komplex parciális roham, nagyroham, status epilepticus

Rohamokat megelőző és követő tünetek, roham alatti segítségnyújtás, rohamnaptár

Nem gyógyszeres rohamgátlás, magatartásterápia

Pszichés problémák, izoláció

A rohamok kiváltó okai, túlvédés, optimális bánásmód

A rohamjelző kutyák alkalmazásának kritériumai, jellemző feladataik és szerepük az önállóság fejlesztésében

15. Határozza meg az autizmus fogalmát, megjelenési formáit, írja le, mely funkciókat érinti, és mutassa be a fejlesztési lehetőségeket!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Autisztikus spektrumzavar, pervazív fejlődési zavarok, szűk és tág értelmezés

Betegség vs. fejlődési zavar; veleszületett, erős genetikai meghatározottság alatt álló agyi funkciózavar

Zavarok a társas kapcsolatokban, kognitív képességekben, kommunikációban, gondolkodásban, tanulásban, alkalmazkodásban, a mozgás-érzékelés-észlelés területén

Autizmus skálája: mély fogyatékoság – ép intellektus, enyhe szociális készségzavar

Gyermekkori autizmus, atípusos autizmus, Asperger-szindróma

Járolékos fogyatékosággal, fejlődési zavarral halmozott állapotok

Sajátos nevelési megközelítés

Az autista gyereket segítő kutyák jellemző feladatai

16. Mutassa be a legjellemzőbb olyan betegségeket, állapotokat, amelyek esetén indokolt a személyi segítő kutyák alkalmazása! Példákon keresztül magyarázza el, mely esetben milyen konkrét segítséget nyújthat a kutya!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Szorongással járó pszichés zavarok: poszttraumás stressz szindróma, pánikbetegség, agorafóbia

Skizofrénia: hallucinációk, biztonságérzet

A kutya „összekötő” szerepe a valós és belső világ közt

Beavatkozás veszélyes/nemkívánatos viselkedések esetén

Autizmus: életkori sajátosságok, (éjszakai) biztonságérzet, (meta)kommunikációs sajátosságok, szociális kapcsolatteremtés

Cukorbetegség: vércukorszint változása, biztonságérzet (és esetleg előjelzés)

Fizikai támasz és érzelmi támogatás konkrét esetei

Fejlesztő terápiás foglalkozásokon alkalmazott kutya és személyi segítő kutya közti lényegi eltérések

17. Ismertesse a halmozott fogyatékoság jellemző típusait és rehabilitációját, valamint a segítőkutya alkalmazásának lehetőségeit!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Több funkcióterületre kiterjedő fogyatékoság (pl. siketvakok)

Multiplex primer fogyatékoság

Értelmi fogyatékosággal társuló más fogyatékoság, illetve ép értelmi képességekkel rendelkező halmozottan fogyatékos személy

Súlyos, agyi eredetű mozgáskorlátozottság és a motoros beszédzavar kombinálódása

Az értelmi funkciók eltérései a szenzoros (érzékelés-észlelési) és az emocionális-szociális funkciók területén ismerhetők fel

Komplex egészségügyi ellátás, társadalmi kirekesztés, otthoni gondozás

Specifikusan képzett segítőkutyák alkalmazhatóságának lehetőségei és korlátai (pl. látássérült vagy értelmi fogyatékosággal élő mozgáskorlátozott)

18. Milyen főbb szempontokat kell figyelembe venni a segítőkutyaért jelentkezők alkalmasságának megítélése és a kutyával való összeszoktatás specifikumainak kidolgozása során?

Kulcsfogalmak és összefüggések:

A fogyatékoság veleszületett vagy szerzett károsodás/funkciózavar következménye-e

Életkor (segítőkutya-típusonként eltérő kritériumok), gyerekek esetében testvérek, szülők

Rászorultság mértéke és meglévő fizikai képességek aránya (mennyiben segíthet a kutya, illetve képes-e használni, partnere lenni)

Mentális állapot, pszichikai tényezők (pl. személyiség, stabilitás, felelősségtudat)

Önellátásra való képesség, állapot progresszivitása

A kutya fizikai, illetve pszichikai jellegű támogatásában rejlő lehetőségek felmérése

Egyedi igényekhez való igazodás, összeillő kutya-gazda párosok kiválasztása (beszédkészség, kiszámíthatatlan mozgások, reakcióidő, segédeszköz-használat)

19. Magyarázza el, hogyan lehet biztosítani, hogy ideális munkastílus alakuljon ki a segítőkutya alkalmazását tanuló, különböző sérüléstípustól szenvedő kliens és a kiképző között!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Sérüléstípusok, kórokok és ezek a jelentkezők képességeire, személyiségére gyakorolt hatása

A fizikai alkalmasság és a pszichés tényezők, motiváció jelentősége

Szakértői team bevonása (pszichológus, gyógytornász, logopédus stb.)

A fogyatékos emberek helyzetének átélése: szimulációs módszer

Empátias partneri viszony, nyílt és aktív kommunikáció

Jellemzően előforduló túlzott és/vagy téves elvárások a kliens és a kiképző részéről

A közös nyelv kialakításakor mitől függ a kliens és a kutya alkalmazkodásának aránya, módja

A valószínűsíthető nehézségek (pl. ingerküszöb csökkenése átadás után) előrejelzése, felkészítés alternatív megoldásokra

Kompetencia- és dominanciaviszonyok kezelése a kliens, kiképző, (nevelő) és kutya viszonylatában

20. Mutassa be a magyar fogyatékosokat érintő jogi és társadalmi környezetet!

Kulcsfogalmak és összefüggések:

Fogyatékoság-kategóriák: pedagógiai/gyógypedagógiai, illetve jogi/adminisztratív meghatározások

Esélyegyenlőség, akadálymentesítés

Személyiségi jogok, adatkezelési szabályok

Törvényi szabályozások – és betarthatóságuk a gyakorlatban

2013. évi LXII. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

Az egyesületek és országos szövetségek (pl. MEOSZ) jelentősége

Érdekvédelmi és hatósági feladatok, a MATESZE szerepe

27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól